

Bijlage 1. Schema plan van aanpak

A. Doelen en subdoelen

Preventie	Curatie	Handhaving	Ketensamenwerking in de wijk
<ul style="list-style-type: none"> • Kennis over schadelijke gevolgen van softdrugs vergroten onder zowel jongeren als ouders en signaleerders • Voorkomen dat minderjarige jongeren softdrugs gaan gebruiken en ermee in aanraking komen • Attitude- en gedragsveranderingen bewerkstelligen onder jongeren, ouders en professionals • Signaleren problematisch softdrugsgebruik door - in principe alle - professionals en door ouders verbeteren • Kennis over mogelijkheden zorgmeldingen vergroten onder buurtbewoners 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorverwijzen naar hulpverlening door professionals verbeteren • Beschikbaarheid hulpverlening vergroten • Kennis over mogelijkheden hulpverlening vergroten onder jongeren en ouders 	<ul style="list-style-type: none"> • Controle op en optreden inzake Opiumwet, APV verbod op handel in softdrugs buiten gedoogde coffeeshops) en overig lokaal softdrugsbeleid • Naleving van reglementen tav softdrugsgebruik op scholen en in jongerencentra vergroten • Interventies bij niet nakomen Haltafspraken, op scholen, in jongerencentra en in de openbare ruimte geconstateerde overtredingen door alle hierbij betrokken partijen • Hennepconvenant met corporaties vernieuwen en prioriteit geven 	<ul style="list-style-type: none"> • (kennis over en naleving van) afspraken over afstemming en samenwerking tussen professionals in de wijk bevorderen • Afspraken over implementatie van effectieve werkwijzen en activiteiten in de staande organisaties en hun reguleren aanbod • Afstemming registraties van politie en andere betrokkenen verbeteren

B. Plan van aanpak

	Preventie	Curatie	Handhaving
Scholen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdragen visie • Signaleringsfunctie • Volledig programma De Gezonde School en Genotmiddelen toepassen • Schoolveiligheidsplan • Ouders betrekken bij problemen en attenderen op ouderavond/oudercursus • Bijscholen van docenten en accent bij mentoraat 		<ul style="list-style-type: none"> • Regels tegen soft-drugsgebruik handhaven
Jongerenwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdragen visie • Organiseren en uitvoeren Maand Liefde en Genot • Faciliteren theatervoorstelling en/of maken film • Basiscursus middelengebruik voor alle jongerenwerkers en doelgroepen 	<ul style="list-style-type: none"> • Wiet Check voor selectie jongerenwerkers • Doorverwijzen hulpverlening (oa Jeugdzorg) • Melding in Zorg voor de Jeugd 	<ul style="list-style-type: none"> • Consequent naleven regels • softdrugsgebruik • Identieke regels in alle jongerencentra
Verslavingszorg	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdragen visie • Uitvoeren De Gezonde School en Genotmiddelen • laagdrempelige zorg en het outreachende jongerenwerk van het VNN • Organiseren en uitvoeren Maand Liefde en Genot • Mijn kind blowt cursus aanbieden door VNN via scholen en CJG • Kennisquiz aanbieden aan doelgroep 	<ul style="list-style-type: none"> • VNN uitvoeren oudercursus Help Mijn kind gebruikt • Aanbieden basiscursus en Wiet Check jongerenwerkers en overige betrokkenen • Beschikbaarheid klinische en ambulante hulp uitdragen • Terwille ondersteuning bij verslavingsproblemen jongeren nttb 	
Politie en Justitie	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdragen visie • Signaleren softdrugsgebruik en –handel • Overzicht maken wat wel en niet mag en gedoogd wordt verspreiden onder alle partners in de wijk 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorverwijzen hulpverlening • Indien overlast/openbare orde in het geding is samscholingsbeleid instellen met gemeente 	<ul style="list-style-type: none"> • APVG consequent handhaven • Halt-afdoening softdrugs toepassen • Wietkwekerijen opsporen en aanpakken • ZSM-tafel • Wiethandel door koeriers opsporen en aanpakken, en daarachter de leveranciers
Halt	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdragen visie 	<ul style="list-style-type: none"> • Vroegtijdig ingrijpen om afglijden te voorkomen, diverse methoden 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen en aanbieden Halt-afdoening softdrugs

CJG	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdragen visie • We can young aanpak ipv ouderavonden • Faciliteren spreekuur verslavingszorg <p>Ouders attenderen op ouderavond/oudercursussen : Pittige pubers en Gezond zwanger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Signaleren, ontwikkelen, organiseren en uitvoeren 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorverwijzen hulpverlening • Meer contact tussen school en CJG hierover 	
Bureau Jeugdzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Via CJG en in Sociaal team Beijum betrokken 		
Woningcorporaties	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdragen visie • Signaleren wietteelt en drugshandel 	<ul style="list-style-type: none"> • Op signalen van wietteelt en handel direct reageren 	<ul style="list-style-type: none"> • Regels tegen wietteelt en drugshandel handhaven • Hennepconvenant
Gemeente	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdragen visie • Regie voeren via Veiligheidsoverleg Noorddijk • GGD-functie preventie met en door meer partners uitvoeren 	<ul style="list-style-type: none"> • Bij gebleken wietteelt en handel panden sluiten • Idem politie/OM bij gezamenlijk kijken naar samenscholingsverbod 	<ul style="list-style-type: none"> • Controleren uitvoering afspraken • Volgen en bijsturen van acties en interventies

Bijlage 2. Gezondheidsrisico-onderzoek softdrugs

Vragen over drugsgebruik jongeren Noorddijk- Intraval

Wat is het risico van wekelijks blowen? Wat is het risico van dagelijks blowen?

Wanneer wordt gekeken naar de gevolgen van softdrugs is de mate van ervaring die gebruikers hebben met cannabis een relevante factor. Onderzoek laat zien dat blootstelling aan cannabis in incidentele gebruikers van cannabis (maximaal één dag per week blowen) een verslechtering geeft van de perceptuo-motorische controle terwijl de prestatie van frequente gebruikers (meer dan vier keer per week blowen) niet was verminderd. Deze resultaten suggereren dat (bijna) dagelijkse gebruikers tolerantie voor de psychomotorische effecten van cannabis ontwikkelen. (Ramaekers e.a. 2009). Zo hadden frequente gebruikers na cannabis te hebben gebruikt minder last van een afname in rijvaardigheid vergeleken met lichte gebruikers van cannabis (Bosker 2012). Verder zijn bij zware cannabisrokers verlaagde plasmaniveaus van enkele hormonen, zoals testosteron en luteïniserend hormoon, gevonden (Block e.a., 1991). Daarnaast waren de angstopwekkende effecten van THC in frequente cannabisgebruikers bij toediening aanzienlijk groter dan in incidentele gebruikers (D'Souza e.a., 2008) en gaven frequente gebruikers minder vaak aan (subjectieve gevoelens) van "high" te ervaren.

Verschillen tussen wekelijkse en dagelijkse gebruikers zijn niet makkelijk vast te stellen. Onderzoek laat echter zien dat schade door gebruik van cannabis toeneemt met een toenemende hoeveelheid, frequentie van inname, en duur van de blootstelling (DeWit e.a., 2000; Taylor e.a., 2002). Ook de leeftijd waarop met cannabisgebruik wordt begonnen speelt een rol, hoe jonger de leeftijd waarop men begint, des te groter het risico op schadelijke effecten (Taylor e.a., 2002; Hall and Degenhardt, 2009).

Recent en ook wetenschappelijk onderzoek – inzichten over de gevolgen van softdrugsgebruik voor jongeren.

Er is een relatie tussen langdurig intensief cannabisgebruik, met name in jonge gebruikers (grootweg voor het achttiende levensjaar) en het optreden van psychotische stoornissen op latere leeftijd (McLaren e.a. 2010; Caspi e.a., 2005). Uit verschillende onderzoeken komt naar voren dat cannabisgebruikers meer sociale en psychische problemen hebben dan niet-gebruikers (Trimbos 2012). Zo is er een relatie tussen cannabisgebruik en een hogere score van depressie (Degenhardt e.a. 2001; Fergusson e.a. 2002). Verder kan het verder een voorspeller zijn voor een angststoornis bij jongvolwassenen (Patton e.a., 2002). En kan het leiden tot paranoia (Ames 1958) en verhoogt het risico op het ontwikkelen van een chronische psychose (Moore e.a. 2007)

Uit verder onderzoek blijkt dat cannabisgebruik tijdens de adolescentie tot verminderde neurocognitieve prestaties leidt (Trimbos 2012). Adolescente zware cannabisgebruikers maken op een andere manier minder efficiënt gebruik van hersengebieden die betrokken zijn bij het werkgeheugen tijdens het uitvoeren van bepaalde taken (Jager e.a. 2010). Des te frequenter het cannabisgebruik, des te kleiner de kans op het behalen van een universitaire graad, des te lager het inkomen, des te groter de kans op een sociale uitkering en werkloosheid en des te minder tevreden met de relatie en het leven in het algemeen (Fergusson en Boden, 2008). In ander onderzoek werd gevonden dat het risico op vroegtijdig schoolverlaten het grootst was voor degenen die reeds op jonge leeftijd (15-jarige) wekelijks of vaker cannabis gebruikten (Lynskey e.a., 2003).

Waarom is juist die groep 15-16 jarigen zo kwetsbaar? is daar ook nog iets ontwikkelingspsychologie over te zeggen

De aanname dat cannabis gebruik op jonge leeftijd schadelijk kan zijn, wordt ondersteund door onderzoek dat stelt dat cannabisgebruik tijdens de gevoelige periode van hersenontwikkeling kan resulteren in lange-termijn neurobiologische veranderingen (Pistis et al. 2004). De puberteit vormt een kritieke periode voor de ontwikkeling van de hersenen. Deze gevoeligheid wordt veroorzaakt door de vorming van bepaalde neurale verbindingen die bepalend zijn voor de en voor de rijping van neurobiologische processen die instaan voor hogere cognitieve functies en voor emotionele en sociale gedragingen (Rao & Chen, 2008).

Tijdens het ontwikkelen van deze functies zijn de hersengebieden extra plastisch. Dit is daardoor ook de periode waarin een beschadiging of een tekort aan stimulatie de grootste impact zal hebben. Hersengebieden die tijdens hun gevoelige periode niet optimaal worden gestimuleerd met specifieke prikkels verliezen (deels) hun functionele mogelijkheden (Bossong en Niesink, 2010). Hoewel niet exact bekend is hoe, is duidelijk dat het endogene cannabinoïdsysteem (natuurlijke systeem van stoffen die lijken op stoffen in cannabis) een belangrijke rol speelt bij de ontwikkeling van het zenuwstelsel (Schneider, 2008; Downer en Campbell, 2010). Een verstoring van dit natuurlijk systeem door cannabisgebruik kan tijdens de kritieke periode leiden tot een verstoring van neuronale circuits die belangrijk zijn voor leerprocessen, planning, emotionele en sociale ontwikkeling (Crone, 2010; Peper e.a., 2011; van Leijenhorst e.a., 2010).

Bijlage 3. Onzerzoekssamenvatting Presentatie IntraVal

Sheet 1.

Hoofdonderwerpen onderzoek Zorgelijk Softdrugsgebruik

1. Aard en omvang middelengebruik
2. Drugshandel

Onderzoeksactiviteiten

- a. Documentenstudie
- b. Registratiegegevens
- c. Interviews betrokken partijen
- d. Veldwerk onder jongeren

Sheet 2.

Omvang middelengebruik

-Algemeen

- veel jongeren experimenteren met alcohol of softdrugs
- meerdere jongeren gebruiken met enige regelmaat
- softdrugs meest populaire middel onder de jeugd

-Minderjarige jongeren

- zo'n 110 tot 120 blowende minderjarigen in Lewenborg
- zo'n 240 blowende minderjarigen in Beijum
- totaal in Noorddijk zo'n 350 minderjarige jongeren.
- klein deel blowers gebruikt problematisch c.q. dagelijks: minimaal 50, maximaal 100
- softdrugsgebruik jongeren Noorddijk hoger dan elders in stad en NL

-Meerderjarige jongeren

- Over softdrugsgebruik onder jongeren 18-23 jaar geen goede schattingen mogelijk
→ aandacht vooral op 18-

Sheet 3.

Aard middelengebruik

- ongeveer helft jonge respondenten blowt paar keer per week; een derde dagelijks
- minderjarigen die af en toe blowen krijgen vooral softdrugs van vrienden of blowen mee
- minderjarigen die dagelijks blowen besteden gemiddeld tussen 30-60 euro per maand
- alcohol- en softdrugsgebruik onder jongeren is een sociaal fenomeen groepsverband
- meerdere jonge blowers kopen hun softdrugs bij wietkoeriers uit Beijum
- jonge respondenten blowen in de openbare ruimte
- veel blowende jongeren vinden softdrugs normaal en zien ze niet als drug

- jongeren met meerdere problemen gebruiken vaak veelvuldig softdrugs
- meerdere dagelijkse blowers komen uit een gezin met verscheidene problemen

Sheet 4.

Drugshandel

- belangrijkste bron softdrugs is de wietkoerier
- ook sprake van minderjarige wietkoeriers
- softdrugs worden aan huis bezorgd, maar ook op hangplekken op straat
- softdrugs worden ook verkocht aan minderjarigen
- in Lewenborg en Beijum meerdere woningen bekend waar in softdrugs wordt gehandeld

Sheet 5.

Conclusies onderzoek

- normbesef over cannabis in het algemeen onder jongeren niet zo positief
- relatief veel minderjarige jongeren blowen in Noorddijk
- hoe meer de jongeren zelf blowen, hoe normaler zij dit vinden
- blowen lijkt te maken te hebben met de heersende groeps cultuur
- het middelengebruik door jongeren in Noorddijk kan zorgelijk worden genoemd
- grootste risicogroep zijn de kwetsbare jongeren
- veelvuldig blowen, evenals drinken van alcohol, is schadelijk voor ontwikkeling hersenen (en het lichaam) van jonge mensen tot 23 jaar
- het is wenselijk dat politie en hulpverlenende instellingen stringenter optreden + vanuit 1 gezamenlijke visie
- aandachtspunten: heersende groeps cultuur; gezondheidsrisico; aanbod (wietkoeriers)